

DOCUMENTACIÓ.

LA JOBAC DE MATARÓ (1984-1999)

JUSTIFICACIÓ

L'any 1986 la coordinadora de joves cristians de Mataró, que prenia el nom de «Joves Cristians del Maresme», va decidir incorporar-se a la JOBAC, moviment d'Acció Catòlica especialitzada que es definia amb el subtítol de «Joves Cristians de Barris Obrers i Ambients Populars». Tota entitat que porta a terme unes activitats genera un arxiu i una documentació, i la JOBAC (ara JOC) no n'ha estat pas una excepció. Darrerament aquest arxiu estava en un estat d'abandonament, i per això es va proposar la seva ordenació i dipòsit al Museu-Arxiu de Santa Maria de Mataró. Aquesta decisió es va prendre per diversos motius.

- Tot i que ja s'ha escrit la història del naixement i dels primers anys de la JOBAC a Mataró (vegeu bibliografia), no deixa de ser cert que resta pendent un treball més ampli (i amb més perspectiva històrica) sobre la història de l'associacionisme juvenil a Mataró, d'una banda, i dels moviments i grups d'Església a la nostra ciutat, d'una altra. No tenim encara prou distància en el temps per valorar com correspondria el paper de totes aquestes entitats en l'evolució del teixit social i cultural de Mataró. De cara a fer aquest estudi, és molt important poder disposar d'arxius com el que ara presentem.

- Ja hem afirmat que pensem que el fons documental que estem presentant és important, i per això cal que estigui a la disposició de tota persona interessada a consultar-lo. Dipositar-lo al Museu-Arxiu ens fa complir amb aquesta condició. A més, ja que l'entitat que ha generat la documentació és eclesial, és entre les col·leccions del Museu-Arxiu on trobarà la seva millor contextualització.

- No cal oblidar que la JOC (successora de la JOBAC) continua treballant en els nostres dies. Des d'aquí encoratjaríem els seus responsables, i altres moviments i grups d'Església, a què la documentació que vagin generant pugui igualment, en un futur, ser degudament classificada i posada a la disposició dels historiadors. En aquest cas, una decisió d'aquest tipus està encara més justificada pel fet de no poder disposar d'una seu social adient.

No s'ha pretès, en cap moment, fer un inventari exhaustiu de tot el que es conserva. Senzillament, el que s'ha intentat és fer una primera classificació que faciliti mínimament la consulta. El volum dels papers guardats és molt divers

depenent de l'any a què fan referència; en aquest sentit, només aquesta dada ja ens permetria fer un esbós de l'estat de la JOBAC en cada moment de la seva petita història: hi ha cursos en què els papers generats ens ocupen tota una caixa i en altres casos fan falta diversos anys per omplir-ne una altra.

INVENTARI

Campanyes / Activitats ordinàries

En aquestes caixes es reuneix, classificada per cursos, tota la documentació referent a l'activitat ordinària de l'entitat. Aquesta documentació va des de papers lligats a l'administració de la JOBAC fins a impresos i documents de la campanya. En el funcionament de la JOBAC la campanya era una activitat habitual; la seva realització és a nivell nacional i, per tant, el lema que s'adopta cada any té validesa per a totes les federacions que formaven el moviment. Amb més o menys volum, els materials d'aquesta secció no presenten cap interrupció en el temps.

També materials de campanya 1984-1985:

1986-1987	Per l'ocupació juvenil, siguem creatius
1987-1988	Contra les precarietats, forgem solidaritat
1988-1989	Superem les precarietats junts i en acció
1989-1990	Presentes i actius allà on som
1990-1991	Per un estil protagonista, dóna-li marxa
1991-1992	Participar és donar resposta
1992-1993	No passis de llarg
1993-1994	El treball per als joves és un laberint. Volem sortides
1994-1995	Formació digna, un crit de futur
1995-1996	Per una societat millor, implica't a temps
1996-1997	Responent a la violència, construïm justícia
1997-1998	No siguis titella, mou els teus fils
1998-1999	Pel treball digne, jove no t'aturis

Materials complementaris

S'han reunit aquí materials provinents de l'activitat ordinària de l'entitat, però que en aquest cas no presenten una continuïtat en el temps. En els materials de formació podem trobar tota aquella documentació produïda per la JOBAC i adreçada a la formació dels seus membres; dels anys 1995 al 1997 es va crear una comissió de formació amb la missió de crear aquests materials; en destaquen dos llibrets (vegeu bibliografia). Pel que fa a l'economia i als censos, els papers relacionats amb aquests temes no sempre es van guardar, i encara podem afirmar que algun curs no es va actualitzar el cens.

1. Materials de formació
2. Economia
3. Censos

Activitats extraordinàries

Dins aquesta secció s'han guardat tots aquells materials relacionats amb les activitats extraordinàries pròpies de l'entitat (consells nacionals de la JOC-JOBAC, consells generals de la JOC espanyola, etc.), i també documentació d'altres activitats que ha portat a terme l'entitat més enllà de la seva activitat habitual.

1. Consells Nacionals de la JOC-JOBAC:
  - 1.1 VI Consell Nacional de la JOC, febrer de 1991
  - 1.2 XVII Assemblée General de la JOBAC. Terrassa, juny de 1991
  - 1.3 Consell Extraordinari de la JOC/JOBAC. Sant Cugat del Vallès, maig de 1992 / Barcelona, setembre de 1992
  - 1.4 XL Consejo General de la JOC. Zaragoza, desembre de 1993
  - 1.5 VIII Consell Nacional de la JOC/JOC-JOBAC. Vic, maig de 1995
  - 1.6 IX Consell Nacional de la JOC/JOC-JOBAC. Tiana, maig de 1998
2. Participació al Consell de Joventut de Mataró. 1990-1991
3. Celebració dels 10 anys de la JOBAC a Mataró. 1997

Publicacions

Podem trobar aquí les publicacions editades per la pròpia entitat (vegeu-ne la relació completa a la bibliografia), així com les revistes d'àmbit nacional. En aquest darrer cas, si bé no són publicacions de la pròpia entitat, sí que hi havia membres de la JOBAC mataronina en la redacció de la majoria d'aquestes revistes.

1. Publicacions pròpies:
S'inclouen en aquest apartat les dues etapes del butlletí de l'entitat (vegeu l'annex).
2. Revistes (*Marxem / Truc - Marxem / Som-hi*)

Albert Dresaire
Josep Lligadas
Joan Salicrú

ANNEX

EL BUTLLETÍ

Paral·lelament al treball d'inventari de la documentació de la JOBAC de Mataró, s'ha recuperat la col·lecció de butlletins dels Joves Cristians del Maresme i de la JOC-JOBAC de Mataró. Aquestes col·leccions estaven incompletes fins i tot a l'arxiu de la pròpia entitat, i per això s'han hagut de buscar els exemplars que hi faltaven. S'han fet còpies de les dues col·leccions per dipositar-les, a part de l'arxiu de la JOC de Mataró, a l'Arxiu Municipal de Mataró, a la Biblioteca de la Caixa Laietana i al propi Museu-Arxiu de Santa Maria. Creiem interessant donar a conèixer aquí una breu síntesi històrica del naixement i l'evolució de les dues publicacions esmentades.

El butlletí dels Joves Cristians del Maresme

(29 números; 1981-1987)

Arran del nomenament, el setembre de 1980, de Josep Lligadas com a responsable de pastoral de joventut per a l'arxiprestat de Mataró, es va iniciar un procés de coordinació dels diversos grups de joves cristians de la ciutat. Inicialment, la coordinació va ser doble. Per una banda, els grups del centre, vinculats sobretot a les parròquies de Santa Maria i Sant Josep, als quals s'afegien alguns joves de Santa Anna i d'Argentona; més endavant, també alguns de la parròquia de Montserrat. I, per l'altra, els dels barris, especialment dels Salesians, de Maria Auxiliadora, de Sant Simó i Sant Pau i de l'Esperança.

La coordinació dels grups del centre va ser la que va quallar més aviat, i va fer-se visible en una trobada que tingué lloc al mas Silvestre de Canyamars el febrer de 1981, d'on va sortir el desig de refermar lligams i dotar-se de mitjans que ho facilitessin. I un d'aquests mitjans va ser aquest butlletí.

La persona que es va posar amb més empenta a fer-lo funcionar va ser Toni Codina, juntament amb altres joves sortits dels escolapis de Santa Anna. I van treure el primer número el novembre de 1981. El subtítol deia «Grups de Joves Cristians - Mataró», encara que només eren del centre, i encara que també hi participaven els d'Argentona. En el número 2, el subtítol va ser «Grups de Joves Cristians - Mataró i Argentona». I en el 3, i ja definitivament, «Grups de Joves Cristians - Maresme». Amb una excepció; el número 10, d'octubre de 1982, i potser perquè algú havia protestat, subtitula «Grups de Joves Cristians Mataró Centre i Argentona»; però el següent ja torna a posar «Maresme».

L'objectiu era simple: crear llaços entre els grups. Hi havia notícies d'activitats, reflexions, textos que semblaven interessants... També, un cert esforç d'anar donant contingut a la coordinació que s'engegava, sobretot mitjançant elements presos de les activitats que duia a terme el moviment JOBAC.

El butlletí va anar sortint mensualment, de manera molt regular (només amb l'excepció de les vacances d'estiu), fins al gener de 1983, en què surt el número 13.

Després, sobretot perquè el grup promotor inicial va rebaixar el grau de dedicació, va començar a sortir més espaiadament fins al número 22, de gener de 1985, en què es va aturar; en aquest darrer temps, s'intentava que cada número anés a càrrec d'un grup diferent. Mentrestant, però, hi havia hagut un canvi important. I és que a partir del març de 1984 s'havien ajuntat les dues coordinacions, de centre i de barris, i en el butlletí ja hi intervenien joves de tota la ciutat.

El butlletí es reprèn l'abril de 1986 per una curta segona etapa que durarà un any, mantenint el sistema que cada número vagi a càrrec d'un grup diferent. El subtítol ara diu «Joves Cristians - Maresme», ja que mentrestant la coordinació s'ha constituït en moviment, amb el nom de «Joves Cristians del Maresme». A la darrera pàgina d'aquest número d'abril de 1986, el 23, hi ha el logotip amb què el nou moviment s'identifica.

Però aquesta organització, com a moviment, de fet va més enllà del Maresme, ja que durant aquest curs 1986-1987 té lloc la incorporació progressiva al moviment JOBAC. El butlletí no en parlarà gaire, d'aquest fet, ni s'indicarà aquesta pertinença en el subtítol, però sí que es farà crònica de les diverses activitats que com a JOBAC es realitzin. El darrer número d'aquesta etapa serà el 29, i sortirà la primavera de 1987; el següent, d'octubre-novembre del mateix 1987, començarà numeració nova i durà com a subtítol «JOBAC - Joves Cristians del Maresme».

El butlletí de la JOC - JOBAC de Mataró (35 números; 1987-1997)

La integració dels grups de joves cristians mataronins a la JOBAC i la creació de la federació de Mataró d'aquest moviment coincidirà amb un dels bons moments de la seva història recent. En aquest context es replanteja la publicació del butlletí i es proposa una nova publicació plenament renovada, amb ganes de fer una revista amb cara i ulls. La primera mostra d'això és el nom que portaran els quatre primers números, *Nou Butlletí*, i el fet que es nomeni un director i un equip de redacció.

Els continguts del butlletí ja no només parlaran de les activitats ordinàries dels grups de Mataró, sinó que ara també hi haurà notícies de la campanya de la JOBAC, articles d'opinió i espais dedicats a temes culturals i socials, més enllà del propi moviment. La periodicitat serà normalment de quatre números per curs. El subtítol d'aquesta nova època serà «JOBAC - Joves Cristians del Maresme», i els directors del primer número (octubre/novembre de 1987) seran Jaume Font i Josep Àngel Fernández. Aquest darrer ho serà en els dos números següents, i el número 4 serà coordinat per un consell de redacció format per Ramon Bassas, Ana Bravo i Marc de San Pedro.

Una notable renovació es produirà amb el número 5, sota la direcció de Francesc Grané. El butlletí torna a dir-se simplement així, *Butlletí*. Ara la pertinença a la JOBAC ja està plenament assumida i això ho reflecteix el nou subtítol, «JOBAC - Federació Maresme». Ens trobem amb una publicació amb una clara voluntat de ser oberta i d'anar més enllà de ser un simple butlletí informatiu d'ordre intern. Aquest tarannà es mantindrà des del número 10 al 22, amb Anna Villà com a directora.

En aquests darrers números, però, s'anirà produint un distanciament entre l'equip redactor del butlletí i l'equip responsable de la federació de la JOBAC. Això es traduirà en algunes disputes i en algun article «extraviat». L'equip de redacció deixarà la feina, i el número 23 (febrer/maig de 1993) serà publicat pels responsables de la federació. El butlletí no tornarà a sortir, renovat, fins al curs següent (1993-1994), i a partir d'ara ja es notarà en els continguts una vinculació molt més gran amb el dia a dia del moviment. Tot i mantenint l'interès per temes «externs», ara la temàtica estarà clarament centrada en les activitats pròpies.

El maig de l'any 1992 es produeix un fet històric. La JOBAC s'uneix a un altre moviment d'acció catòlica especialitzada, amb el qual comparteix metodologia i ideari, la JOC (Joventut Obrera Cristiana). El canvi ja es veurà en el *Butlletí* 22 (desembre de 1992 / gener de 1993); el subtítol serà «JOC-JOBAC» i ja a partir del número 28, el primer del curs 1994/1995, simplement «JOC de Mataró».

La crisi arribarà a la JOC de Mataró (grups que deixen el moviment per motius d'edat, disminució de l'entrada de nois i noies de grups provinents de confirmació, problemes amb algun capellà i pèrdua de sintonia amb la jerarquia eclesial). Al consiliari Josep Lligadas, se li assignarà una parròquia lluny de Mataró, i el seu lloc l'ocuparà la religiosa concepcionista Eulàlia Freixas, ajudada al cap d'un any per un capellà jove, Pere Carulla. Una de les víctimes d'aquests temps més difícils serà el *Butlletí*. El número 34 va ser el darrer del curs 1996/1997. I el número 35 és un darrer intent de mantenir la seva publicació; va aparèixer a principis de 1997, i no hi consta l'equip de redacció tot i que sabem que va ser preparat pels grups d'iniciació, o sigui, els grups més joves; a l'editorial es deia que es volia fer una cosa ben nova i diferent del que s'havia fet fins aleshores, però no va ser així perquè aquest va ser el darrer número de la segona etapa del butlletí de la JOC de Mataró.

Val la pena esmentar a part, pel seu interès, el disseny d'una bona part dels butlletins d'aquesta segona etapa, que és d'una notable qualitat. En destacarem els dissenyats per Toni Bou (números del 5 al 13), Mariona Gallifa (del 15 al 18), i Lluís Gallifa (número 22, i del 24 al 27).

BIBLIOGRAFIA

- JOC-JOBAC de Mataró*, «Joves a la corda fluixa. Una reflexió sobre el fracàs escolar, la precarietat laboral, la marginalitat» (Mataró 1993).
- Josep Cardijn (1882-1967). El seu pensament*, preparat per Enric Termes i la Comissió de Formació de la JOC de Mataró, col·lecció *JOC de pistes* núm. 1 (Mataró 1996).
- L'Estudi d'Evangelí*, preparat per Enric Termes i la Comissió de Formació de la JOC de Mataró a partir d'una xerrada de Pepe Rodado, col·lecció *JOC de pistes* núm. 2 (Mataró 1996).
- JOC de Mataró*, «Fa 10 anys, la JOBAC (1986-1996)», text de Josep Lligadas i dels responsables i consiliaris dels darrers 10 anys (Mataró 1997).